Ч. 203 Субота 12 (24) вересня 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цїлий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цїлий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Вибори на Буковинї. — До ситуациї парляментарної. — Ґр. Тун о своїм поступованю супротив християньско-славяньского клюбу. — Справа Пікарта. — Ревеляциї Естергазого).

Вчера відбули ся на Буковинї вибори в дванайцяти округах сільских і випали — звичайно як на Буковинї, досить цікаво. Результат виборів, як єго представляють перші вісти, єсть такий:

В черновецкім округї вибраний Ґустав Марін, властитель більшої посїлости, Нїмець; одні називають єго безбарвним, другі зачисляють до нїмецких консерватистів. — В садаґурскім округї др. Смаль-Стоцкий дотеперішний посол, одержав 75 голосів. Контркандидат бар. Мустаца, як кажуть, відступив від своєї кандидатури в послїдній хвили. — В Кіцмани дотеперішний посол проф. Єрот. Пігуляк, одержав 63 голосів. Контр-кандидат „исполнительного комітета" Снятинчук 24 голосів. — В Радівцях Румун, радник сучавского суду Ончул, 94 голосів; контр-кандидат, парох Піотровский, котрого називають Молодорумуном одержав 8 голосів. — В Сереті, Теодор Фльондор, властитель більшої посїлости, котрого зачисляють до партиї Молодорумунів, одержав 63; контр-кандидат „исполнительного комитета", судия Малек 3 голоси.— В Сторожинци Модест Ґріґорцеа (Румун) без контр-кандидата. — В Станівцях, ґр. Єронїм деля Скаля, властитель більшої посїлости; єго уважають безбарвним. — В Ґурагуморі маршалок краю Лупул (Румун) 81 голосами; контр-кандидат Молодорумун Скінтенца одержав 32 голосів. — В Кімполунзї посол до Ради державної др. Поповічі (Молодорумун) одержав 37 голосів, контр-кандидат, парох Бальмош (Румун) 32 голосів. В сїм окрузї мала бути завзята борба межи Старо- і Молодорумунами. — В Сучаві архімандрит Чунтуляк 57 голосів; контр-кандидат Вірменин Вартерес Прункул, що перейшов на Румуна, дістав лиш 20 голосів. — У Вижници Николай Василько властитель більшої посїлости з Лукавця, кандидат „исполнительного комитета" 71 голосів. — В Заставні, де черновецка Руска-Рада поручала кандидатуру адюнкта судового Ілію Семаку, а „исполнительний комитет" Филемона Калитовского, виринули тут в послїдній хвили кандидатури начальника суду Кобиляньского і Зубрицкого. При тіснїйшім виборі вибрано Зубрицкого 44 голосами а Кобиляньский одержав 37, а Калитовский анї одного голосу.

Мадярска ґазета Pesti Naplo одержала з Відня, як каже, з доброго жерела, таку характеристику теперішної ситуациї парляментарної: Тепер — так пишуть з Відня до тої ґазети — щезла вже послїдна надія мирного залагодженя відносин парляментарних. Правдою єсть, що роблено заходи, щоби угоду можна залагодити в парляментарній дорозї, але ті заходи розбили ся. Мінїстер торговлї Бернрайтер майже вже переконав був вірноконституцийну більшу посїлість, що треба зірвати з обструкциєю на той час, доки будуть тревати наради над угодою, та що треба для тої гадки позискати ще й инші партиї. Др. Бернрайтер підняв ся був тої проби, переконаний о тім, що угода мусить бути переведена в дорозї конституцийній і що він сам до переведеня угоди в иншій дорозї не приложив би руки. Клюб вірноконституцийної більшої посїлости був навіть готов відограти ролю посередника межи иншими партиями, але добра єго воля розбила ся об безвзглядний опір одної части партий опозицийних. Умірнїйші елементи, що правда, клонили ся вже до того, щоби увійти в переговори з правительством, але коли появив ся непримиримий манїфест стирийских Нїмців з партиї людової, зґордили і умірнїйші ґрупи не хотячи брати на себе вину за зірване нїмецкої „спільности". Так отже красні змаганя розбили ся а для правительства вже нинї річ ясна, що о парляментарнім залагодженю угоди не може бути й бесїди.

Narod. Listy доносять, що минувшої недїлї явили ся у президента мінїстрів ґр. Туна пос. Ферянчич і проф. Робич з жалобами на всїлякі події з послїдних часів особливо же на з'іґнороване Словінців підчас конференций язикових в липни с. р. Ґр. Тун сказав тим послам, що був би запросив також мужів довіря Словінців, Русинів і Хорватів, коли би наради в справі начерку закона, маючого управильнити справу язикову в Чехії і на Мораві, були давали який такий вигляд на успіх. Але нїмецкі партиї опозицийні заняли від разу таке відпорне становище, що з переговорів не можна було сподївати ся нїякого успіху. Отже з тої причини посол християньско славяньского

---

6)

Чудеса сьвіта.

(Дальша серия).

(Дальше).

III.

Рівнолежники і полуденники. — Ґеоґрафічні полоси. — Довгота і ширина ґеоґрафічна. — Що то єсть час полосовий і середно-европейский або нормальний та від коли єго заведено.

В доповненю до попередного, мусимо тут ще сказати кілька слів про ті лінії, які часто видимо на картах і ґльобусах, представляючих нам землю, а о котрих звичайно має ся досить хибне поняте. Тоті лінії не видумали собі учені оттак нї з сего нї з того, нїби лиш для якогось улекшеня науки або для вишуканя якогось місця на земли. Тих лїній, що правда, нема дїйстно в природі, значить ся, они не намальовані анї на небі, анї на земли, але они все-таки взяті з природи і не суть лиш простою видумкою.

Насамперед знаємо, що тота лінія, котру нам сонце дня 22 вересня зазначило на небі своїм сходом, полуднем і заходом, то рівник на небі; а скоро знаємо єго і можемо єго виміритн, то такий самий рівник мусить бути і на земли, він буде так само іти доокола землї та буде дїлити єї на дві рівні половини, як дїлить рівник на небі цїлий небозвід та іде по нїм доокола.

Дальше видимо, що зьвізди на небі ідуть правильно колесами доокола землї, рівнобіжно до того рівника і чим які зьвізди дальше на північ, тим менші, тим вузші роблять колеса. Задлятого, що ті колеса нїби лежать рівно з рівником, називаємо їх рівнолежниками. Отже як зьвізди значать нам колеса на небі по обох боках рівника, на північ від него і на полудне, так само думаємо собі і на земли такі колеса просто тих, що на небі. Ба але таких колїс може бути дуже богато, без кінця богато, отже ми вибираємо собі із того безконечного числа лиш тілько, кілько нам потреба, звичайно 90 головних, по обох боках рівника. З тих 90 колїс визначують ся особливо по два на кождій півкули, а то ось для чого:

Тепер, як видимо, сонце від дня 22 вересня спускає ся що раз низше в полудне на небі і наконець 21 грудня спустить ся найнизше поза рівник на полудне. Того дня настає зворот сонця знову на північ, а знаємо вже з попередного, що того дня сонце відходить найдальше від рівника, бо на 23 степенїв, 27 мінут і 31 секунд. Отже в тім місци на земли, де сонце того дня стоїть понад нею, думаємо собі колесо на земли, котре так само буде від рівника віддалене на полудне на 23 степенїв, 27 мінут і 31 секунд, і длятого називаємо єго полудневим зворотником, а що сонце того дня вступає в знак козорога, то звемо той зворотник також зворотником козорога.

Але знаємо також, що коли сонце перейде поза рівник на полудне, то сьвітло єго не буде сягати аж до північного бігуна, і чим дальше буде сонце сунути ся поза рівник, тим дальше буде єго сьвітло відходити від бігуна, аж остаточно відійде від него на 23 степенїв, 27 мінут і 31 секунд. Коли-ж знову на сїм місци подумаємо собі колесо докола землї, то оно покаже нам границю, до котрої сьвітло сонця відходить найдальше від північного бігуна. Се колесо називаємо північним кругом бігуновим.

Скоро сонце зверне знову поза рівник на північ (отже з весни, 21 марта), то відійде знов від рівника найдальше аж на 23 степенїв, 27 мінут і 31 секунд. Буде то лїтом 21 червня. Того дня вступає сонце в знак рака і длятого колесо на земли просто того місця, де сонце того дня стоїть на небі, зве ся північним зворотником або зворотником рака. Тепер буде на відворот то само на полудневій півкули, що було перед тим на північній: чим дальше сонце буде відходити від рівника на північ, тим дальше єго сьвітло буде віддувати ся від полудневого бігуна, аж наконець дійде до границї віддаленої від бігуна на 23 степенїв, 27 мінут і 31 секунд. Колесо, що означає сю границю, називає ся полудневим кругом бігуновим.

Тим способом з помежи 90 рівнолежників на кождій півкули сама природа майже рисує нам по два найважнїйші на земли і тим способом розділяє єї на пять широких смуг або полос: 1) полоса рівникова або горяча, звана також зворотниковою по обох боках рівника межи обома зворотниками; 2) дві умір-

клюбу не одержав запрошеня. Католицка німецко-людова партия могла переконати ся, що предложений тогди начерк міг вдоволити Німців і не був ніяк таким, яким представили его німецкі опозицийники.

Майже вся праса републиканьска висказує своє обурене на поступоване з Пікартом, котрого інтересовані круги хотять конче ставити перед войсковий суд, котрого публика не може контролювати. Розійшлась чутка, що справа Пікарта довела до острого конфлїкту межи президентом міністрів Бріссоном а міністром війни Шаноаном, в наслідок чого може прийти до кризи в кабінеті.

В розмові з кореспондентом ґазети Daily News сказав Естергази — так бодай доносять з Льондону — що ґен. Пелїє знав о тім, що лист Ганрі'го був сфальшований, бо сам Естергази сказав то єму. О правдивім станї річи знали лиш три особи: Ганрі, Сандгерц і Естергази; тепер лиш він сам (Естергази) знає правду.

Новинки.

Львів дня 23-го вересня 1898.

— **Іменованя.** Радники суду краєвого Іполит Литвинович, Йосиф Льоренц і Леопольд Гаввер іменовані радниками висшого суду краєвого у Львові.

— **Відзначеня.** Жандарм Антін Стахурский у Львові одержав за виратоване житя срібний хрест заслуги.

— **Є. Е. п. Намістник** ґр. Лев Пінїньский повернув з Відня до Львова.

— **Запрошенє.** В четвер 29 н. ст. вересня 1898 о годинї 12-ій в полудне зложу в сали Ради повітової в Підгайцях справоздане з моеї діяльности посольскої, на котре Високоповажаних б. виборців і всїх, котрі справами публичними занимають ся, запрошую. — У Львові 20 н. ст. вересня 1898. *Др. Дамян Савчак*, посол підгаєцкий.

— **Щедрий дар.** На руки бурмістра в Інсбруцї зложив капіталїст Зіберор, що перед кількома лїтами заснував там вже заведене для сиріт, 200.000 зр на фундацию в честь памяти Цїсаревої Єлисавети. Фундация призначена на помножене числа місць в згаданім заведеню.

— **Ювілейна вистава у Львові.** Дня 24-ого н. ст. вересня відбуде ся відкрите ювілейної огороднично-пчільничої вистави у Львові в павільонах вистави з 1894 р. в Стрийскім парку. Три великі салї навільону, званого палатою штуки, заняли чотири фірми огородничі львівскі, знані з поступового і артистичного огородництва, а именно пп.: Качиньский, Волиньский, Ів. Климович і Казимир Пйонтковский. Вистава їх плодів огородничих дасть алеґоричний образ дївичих лїсів полудневої Америки і Африки. З відділу наукового належить піднести уміщену на сїй виставі збірку зьвірят і комах пожиточних і шкідних в огородництві, власність п. Сукупа. Збірка уложена після всяких наукових вимог, з поданем польско-латиньских назвищ оказів, при чім є і демонстровані шкоди, починені огородними шкідниками. — Міністерство зелїзниць признало знижку білетів особових для звідуючих сесю виставу (20—30% знижки, залежно від віддаленя); при купнї білетів треба предложити карту леґітимацийну, виставлену комітетом вистави. — Пересилки предметів на виставу має ся оплачувати, але за те поворот буде безплатний, сли підчас вистави не розпродадуть ся. На адресі пересилковій треба додати, що се „предмети виставові“ на руки комітету вистави, а найлучше надавати яко посилки поспішні (Eilgut), що й дешевше коштує. Близших інформаций уділяє комітет вистави в палатї штуки, на площи повиставовій.

— **Вписи до краєвої школи господарства лїсового у Львові** будуть тревати до 30 вересня с. р. Услівя принятя слїдуючі: а) окінчений 17-ий рік житя, б) сьвідоцтво здоровля, в) окінчена з добрим поступом 6 та кляса середних шкіл, а взглядно зложене вступного іспиту, коли кандидат окінчив з добрим поступом лише 4-ту клясу середних шкіл, г) сьвідоцтво з відбутої однорічної практики лїсної.

— **Княжі лови в Галичинї.** Вчера вечером присув до Надвірної Архикнязь Отто на лови в лїсах надвірняньских. — До Тартакова знов коло Микуличина прибули оногди на лови князї Іван і Генрих Лїхтенштайни і кн. Don Miguel Braganza.

— **З Калуша пишуть нам:** В четвер, дня 29-ого вересня с. р., о годинї 12 в полудне, відбуде ся в Калуши, в сали „Дому Народного“ економічне віче в справі т. „Підгірскої Спілки для торговлї безрогами і худобою роговою“. На віче те запрошує комітет до численної участи і до приступленя з уділами до тої спілки, додаючи, що вписи і складане уділів відбудуть ся тамже на місци, зараз по промовах, а то задля улекшеня манїпуляциї.

— **Підволочиска все горять.** Сего понедїлка вибух в Підволочисках вже осьмий з черги огонь. Лучив ся він досьвіта, але мимо того удало ся его зараз угасити. При огни найдено кавалок тлїючої шмати із старої ковдри, напущеної нафтою. В місті через ті часті і загадочні огнї і задля різних алярмуючих вістий о дальших пожежах, панує великий переполох.

— **Андре Шерадам,** француский публїцист з Парижа, пробуває в нашім місті від кількох днїв і збирає материяли до ширшої публїцистичної студиї про Русинів. Між иншими відвідав два рази посла Варвіньского і в довшій розмові розвідував ся про руські відносини та зібрав собі при сїй нагоді богаті записки і материяли, а також указки, де і як міг би дальші потрібні материяли зібрати.

— **Великий пожар** знищив цїлковито місцевість Керту на Угорщинї. З цїлого місточка лишило ся всего 7 хат. Пятьдесять осіб тяжко попарених, а одна вже умерла.

— **Фундация Нобеля.** В роцї 1896 помер в Штокгольмі шведский учений, др. Альфред Нобель, винахідник динаміту, і записав цїлий свій величезний маєток на фундацию, з котрої має ся розділяти кождого року пять нагород по 200.000 корон людям, котрі в дотичнім роцї принесуть найбільшу користь людскости. Доси фундация не могла увійти в житє, бо свояки покійного виступили з процесом против завіщаня і процес тревав два роки. Однако, як тепер з Штокгольму доносять, прийшло вже в тій справі до згоди. Свояки одержать від институций, котрі мають після Нобельового завіщаня увести фундацию в житє, 1 мілїон і 800 тисяч корон, а за то зобовязують ся відступити від процесу і не робити ніяких більше перепон. Цїлий маєток фундациї виносить округло 30 мілїонів корон, а будуть ним заряджувати: шведска академія наук, що має признавати нагороди за працї з поля фізики і хемії; — Каролиньский інститут в Штокгольмі (за працї фізиольоґічні і медициньскі); академія в Штокгольмі (нагороди за працї лїтературні) і комісия вибрана шведским соймом (стортінґом), котра буде признавати нагороди за заслуги в справі всесьвітного

ні (мірно теплі) полоси, по одній на кождій півкули, від зворотника до круга бігунового; 3) дві студени полоси, по одній на кождій півкули, від круга бігунового до самого бігуна.

Але так само як рівнолежники, рисує нам природа і полуденники на земли. Вже з попередного знаємо, що полуденником називаємо тото велике колесо, котре іде доокола неба починаючи від північної зьвізди аж до того місця, де сонце стоїть в полудне і так дальше доокола. Такі самі колеса думаємо собі і на земли. Але як рівнолежники ідуть всї від всходу на захід, так знов полуденники ідуть від півночи на полудне. Подумаймо собі, що в день 21 марта, коли зачинає ся весна і коли як-раз одна половина землї має сьвітло, а друга половина тїнь, границя сьвітла і тїни переходить почерез зьвіздарню в Ґрініч (Greenwich) коло Льондону. Тота границя буде тогди переходити як-раз через оба бігуни, через згадану зьвіздарню і в двох місцях через рівник та буде творити велике колесе доокола землї або перший полуденник. Таких коліс або полуденників може бути множество, але ми вибираємо собі з помежи них лиш 360. Они називають ся полуденниками длятого, що сонце значить їх тогди, коли стає на полудни, отже найвисше на небі.

Як рівнолежники так і полуденники треба звідкись зачинати числити. Отже так: рівнолежники числимо від рівника на північ або полудне; полуденники від заходу на всхід і один з них вибираємо за перший. Учені уважають тепер звичайно за перший той, котрий переходить через зьвіздарню в Ґрініч. Задля того, що всї полуденники переходять почерез рівник, то звичайно означає ся їх числами на рівнику, а що рівник єсть колесо а кожде колесо ділимо на 360 степенїв, то й полуденників єсть 360. Від одного полуденника до другого єсть для того один степень. Длятого то числячи полуденники кажемо лиш на кілько степенїв один від другого віддалений. То віддалене полуденників від себе і від першого полуденника називаємо ґеоґрафічною довготою землї і коли числимо від першого полуденника на всхід кажемо, що то всхідна довгота, коли же числимо на захід, кажемо, що то західна довгота.

Подібно має ся річ і з рівнолежниками, котрі знов зачинаємо числити від рівника до бігуна. Але щоби їх можна на чімсь значити, то беремо до того перший полуденник (н. пр. від Ґрініч) і на тім полуденнику визначаємо степені: від рівника аж до бігуна 90 степенїв на північ і 90 степенїв на полудне. Через кождий степень переходить один рівнолежник. Отже то віддалене рівнолежників від рівника на північ називаємо північною шириною ґеоґрафічною, а віддалене на полудне полудневою шириною ґеоґрафічною. Ґеоґрафічною довготою і шириною можна докладно означити кожде місце на земли. Тут ще треба й то додати, що як полуденники так і рівнолежники можемо собі подумати на земли неконче лиш що степень, але й що пів, що чверть степеня і т. д. а що степені на колесах ділимо ще на мінути і секунди простору, то можна собі так само подумати й полуденники або рівнолежники за кождою мінутою або секундою простору.

Придивім ся тепер, яка звязь межи часом а полуденниками. Всїх полуденників числимо 360; отже, коли земля оберне ся раз доокола своєї оси, значить ся за 24 годин, то всї полуденники раз станують проти сонця, на кождім з них буде полудне. Коли же за 24 годин всї полуденники перейдуть попід сонце, то кілько їх переходить за годину? Очевидно лиш 24-та часть, або 15 полуденників. Иншими словами значить то: на одну годину припадає 15 полуденників або 15 степенїв довготи. Коли-ж година має 60 мінут, то річ очевидна, що на один полуденник припадає по 4 мінути, або від полуденника до полуденника єсть 4 мінути часу, значить ся: всї 360 полуденників підсувають ся під сонце один за другим що 4 мінути. Возьмім то наглядно: Сонце стоїть н. пр. як-раз в якімсь полуденнику, отже єсть 12 година. Але земля обертає ся з заходу на всхід або сонце іде по небі від всходу на захід. В тій хвили, коли на якімсь полуденнику єсть 12 година, то на найблизшім від него на заході ще нема полудня, бо ще не стає 4 мінут. Скоро сонце прийде на той полуденник і там буде 12 година, то на тім полуденнику, де була перед тим 12 година, буде вже 4 мінути по 12 год. За дальших 4 мінути, перейде сонце знову на дальший полуденник і т. д.

З того видимо, як з віддаленем або з приближенем полуденника під сонце в полудне зміняє ся час. Коли н. пр. на полуденнику в Ґрініч (той полуденник, хоч его називаємо першим, єсть по правдї лиш початком і кінцем нашого численя, отже означаємо его лиш нулею а число „1“ аж о один степень від него на всхід) єсть 12 година в полудне, то на першім полуденнику від него на всхід єсть вже 4 мінути по 12 год., на другім на всхід єсть 8 мін. по 12 год., на третім 12 мін. по 12 год., на четвертім на всхід 16 мін. а на пятім 20 мін. по 12 год. і т. д. На 15-ім полуденнику на всхід від Ґрініч, або на тім, що переходить через місто Ґмінд (Gmünd) в Долїшній Австриї, буде вже 1 год. по полудни, або на відворот: коли в Ґмінд єсть 12 год. в полудне, то в Ґрініч єсть лиш 11 год. перед полуднем.

З того видко, що по полуденниках легко пізнати, яка де ріжниця в часї, бо що 15 степенїв буває полудне або о годину скорше або пізнїйше. Се піддало гадку подїлити час на полоси після полуденників, числячи на одну

мира. Фундация увійде в жите мабуть на другий рік, по полагодженю деяких формальних справ, над котрими радить тепер комісия зложена з членів тих інституций, що мають розділяти нагороди.

— **О ґрунт.** Йосиф Огородник, селянин з Підсадок під Львовом, оженив ся з Анною Чайка і взяв за нею з трома моргами грунту, обдовженого в Банку селяньскім, тикож кількоро дітий від першого чоловіка. Найстарший з них був пасерб Антін Чайка. Він не лише не помагав нічого свому вітчимови в господарці, але в червни с. р. хотів продати Филипови Лисому конюшину, і так заспокоїти свою претенсию, яку підносив до спадку по своїм батьку. Але Лисий не хотів заплатити доти, доки конюшини не буде мати на своїм подвірю. Для Антона Чайки не було иньшої ради, лише взяв собі до помочи пятьох товаришів і поїхав з ними в поле по конюшину. На то Йосиф Огородник вибіг і собі на поле і між вітчимом а пасербом прийшло до сварки. Не стерпів сего Лисий; кинув ся на Огородника і зачав его душити за шию. Коли їх розборонили, Йосиф поступив ся кілька кроків взад, а замахнувши ся косою, що єї мав в руці, скалїчив так сильно Лисого в бік, що той за кілька хвиль сконав. — Справу сю розбирали перед кількома днями судиї присяжні у Львові. Обжалований боронив ся тим, що відходячи вже по бійці з поля, почув, що зачепив о щось косою, шарпнув нею, а Филип Лисий упав з зойком на землю. По переведеню розправи трибунал присяжних увільнив Йосифа Огородника від злочину убийства, а потвердивши питане що до тяжкого ушкодженя тіла, засудив обжалованого на 11 місяців строгої вязниці.

— **Говорячі годинники** фабрикують в Швайцариї. Кишенкові годинники говорять голосно і виразно котра година, скоро натисне ся на пружину, а будильники кличуть, скоро прогомонить голос будячого дзвінка: „Шеста година, вставати!“ Декотрі навіть додають: „А щобись менї знов не заснув!“ В годинниках є малі кавчукові прилади, устроєні так, що видають звук повисших слів.

— **Велике щастє** лучило ся донції одного портиєра в Берлині. Дівчина була занята в однім підприємстві при машині до писаня, де пізнав єї син якогось міліонера і осьвідчив ся о неї. Панна поставила за услівє позволенє родичів, котре молодцеви і удало ся узискати. Отець молодця купив тепер для родичів невістки красну посілість недалеко Берлина, де будуть могли жити на старі лїта вигідно і без клопоту.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Льондон 23 вересня. В Шанґаю розійшла ся чутка, що хіньский цісар помер і брами Пекіну позамикано.

Революция в Пекінї.

Пекін 23 вересня. Цісарский едикт подає до відомости, що цісар зложив свою власть в руки цісаревої-вдовиції, котра зараз наказала всїм міністрам здавати собі на будуче о всїм справу. Головний дорадник цісаря Канґ утїк, мимо того, що єго зараз кинулись арештувати. Зачувати, що він єсть в дорозї до Шанґаю. Зміна в правлїню зробила тут значний переворот. Здаєсь, що Лї-Гунґ-Чанґ прийде знов до власти. Причину так наглої зміни приписують цісаревій-вдовици, котра не хотіла допустити, щоби місия маркіза Іто увінчала ся успіхом. В едикті сказано, що цісар просив цісареву-вдовицю три рази, щоби она обняла правлїнє.

Відень 23 вересня. Є. Вел. Цісар іменував послїдного оберштгофмайстра бл. п. Цісаревої ґр. Бельґард першим канцлєром ордера Єлисавети.

Париж 23 вересня. Зачувати, що Німеччина і Австро-Угорщина відмовили прилучити ся до пляну чотирох других держав, маючого на цїли спільно управильнити справу кретийску, але обіцяли, що не будуть підпирати султана в єго опорі. Який то плян — не знати; здаєсь однакож на певно, що розходить ся о рішуче усуненє турецкого войска і урядників турецких з Крети.

Париж 23 вересня. Пікарта переведено вчера з вязниці Санте до войскового арешту Cherche-Midi.

Канеа 23 вересня. Ворохобники в Кандиї стріляли вчера на Анґлїйців. Виновників арештовано.

КОБЗАР. Вибір творів Тараса Шевченка для ужитку молодіжи. Цїна 1 зр. 20 кр. Під таким заголовком видало руске Товариство педаґоґічне книжку, котрої брак вже від давна відчував ся, а котрою можуть користувати ся не лиш молодїж шкільна, але всї, котрі хотять познакомити ся з житем і творами нашого найпершого поета. Крім обширної житеписи і погляду на лїтературну діяльність Т. Шевченка, котрий то вступ займає 78 сторін, додані ще до поодиноких поезий многі поясненя в нотках, котрі богато причиняють ся до зрозуміня поезий, їх краси і духа. Книжку сю можна дістати в рускім Товаристві педаґоґічнім у Львові, **ул. Академічна, ч. 8.**

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1898, після середно-європ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·35	2·50	10·40	4·10	8·50	6·40	—
Підволочиск	—	1·55	6·—	—	9·35	11·—	—
Підвол. з Підз.	6·15	2·08	—	—	9·50	11·27	—
Іцкан	6·15	2·40	—	10·05	—	6·30	10·55
Ярослава	—	—	—	4·55	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·55	7·10	—	—
Тернополя	—	—	—	—	6·55	—	—
Гребенова [1])	—	—	—	—	9·15	—	—
Стрия, Сколього [2])	—	—	—	—	—	—	3·00
Лавочного	—	—	—	5·20	—	—	7·00
Зимної Води [3])	—	—	—	—	3·16	—	—
Брухович [4])	—	—	—	—	2·15	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	3·26	—	—
Янова	—	—	—	9·25	12·50[6]	8·40[7]	—
Янова	—	—	—	—	—	3·11	6·20[8]

[1]) Від 10 липня дв 31 серпня. [2]) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [3]) Від 8 мая до 11 вересня. [4]) Від 8 мая до 11 вересня в неділї і сьвята. [5]) Від 8 мая до 11 вересня в будні дни. [6]) Від 1 липня до 15 вересня лише в неділї і сьвята. [7]) Від 1 червня до 15 вересня вкл. лише в будні дни. [8]) Від 1 до 31 мая вкл. що день, від 1 червня до 15 вересня вкл. лише в неділї і сьвята.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Приходять з

Кракова	1·30	5·10	8·45	9·15	6·10	9·10	—
Підволочиск	2·30	9·55	—	—	—	3·30	5·25
Підвол. з Підз.	2·15	9·39	—	—	—	3·04	5·—
Іцкан	9·15	1·50	—	—	6·45	5·40	10·35
Тернополя	—	—	—	7·50	—	—	—
Белзця	—	—	—	7·55	5·25	—	—
Ярослава	—	—	—	10·45	—	—	—
Гребенова Сколього і Стрия	—	—	—	—	1·40[1]	—	—
Лавочного	—	—	—	—	8·05	—	10·30
Сколього	—	—	—	12·10	—	—	—
Брухович	—	—	—	—	—	8.12[2]	—
Брухович	—	—	—	—	—	8·31[3]	—
Янова	—	—	—	7·40	1·01	—	—
Янова	—	—	—	7.57[4]	8·53[5]	—	—

[1]) З Гребенова від 10 липня до 31 серпня. [2]) Від 8 мая до 30 червня вкл. і від 16 серпня до 11 вересня вкл. [3]) Від 1 липня до 15 серпня вкл. [4]) Від 1 до 31 мая і від 16 до 30 вересня що день, а від 1 червня до 15 вересня лише в неділї і сьвята. [5]) Від 1 червня до 15 вересня лише в будні дни.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского; коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 і 36 мін.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

полосу по 15 полуденників або степенів довготи, а безпосередну причину до того дала свого часу велика неправильність в численю часу на зелїзницях. Кожда зелїзниця або й кілька зелїзниць разом числили час по свому, звичайно після місцевого часу якої столиці краю. Так н. пр. числено час після Відня, Праги, Будапешту, Львова, Монахова, Берлина, Парижа і т. д. З того вийшла така запутанина, особливо, коли настало богато зелїзниць, що не можна собі було дати з тим ради.

Щоби ту запутанину в численю часу на зелїзницях раз на все усунути, предложив був шеф бюра для справ комунікацийних в Канаді, Зандфорд Флемінґ ще в 1879 р., щоби всю землю розділити полуденниками на 24 полос, в кождій по 15 степенів, а в кождій рахувати місцевий час після того полуденника, який переходить серединою такої полоси. Час сей названо полосовим або нормальним. А що полуденник, від котрого той поділ треба би було розпочинати, можна було вибрати який небудь, то він радив приняти полуденник, що переходить через Ґрініч.

На конференциї всїх директорів зелїзниць північної Америки в 1883 р. ухвалено сей проєкт та поділено Канаду і більшу часть Сполучених Держав на чотири полоси, котрих нормальним часом були степені (полуденники) 75, 90, 105 і 120 (на годин 5, 6, 7 і 8) на захід від Ґрініч. В Европі порушено справу полосового часу для зелїзниць насамперед під конець 1888 р. на конференциї директорів угорских зелїзниць. Австрийске правительство згодило ся на сей проєкт, але під услівєм, що й Німеччина заведе у себе час полосовий або нормальний. На конференциї директорів австроугорских і німецких в Дрезднї 1890 р. ухвалено остаточно приняти час полосовий для зелїзниць і постановлено, що час той має ся числити від 15-го полуденника на всхід від Ґриніч, того, котрий переходить через місто Ґмінд, а то так: Для всїх зелїзниць австро-угорских і німецких має бути 12 год. в полудне тогди, коли сонце переходить через сей полуденник. Після полосового часу треба би длятого уважати сей полуденник за лежачий по серединї полоси, отже 7 і пів степеня від него на захід (до 7 степ. 30 мін.) і так само 7 і пів степеня на всхід (отже до 22 степ. 30 мін.) мала би бути в одній і тій самій порі 12 год. в полудне. Але бо границї країв і держав не держать ся полуденників, і длятого в практиці треба було ту полосу розширити, від 6 степ. 10 мін. (місто Мец) аж до 26 степ. 10 мін. (Сучава); отже на цїлім сїм просторі від Сучави аж до Мецу мала бути (і так єсть на всїх зелїзницях) 12 година в полудне як раз тогди, коли сонце в Ґмінд стоїть дїйстно в полудне. Сей час, для того, що він обнимає майже цїлу середну Европу, названо середно-европейским часом і означають буквами (С. Е. Ч.) або по німецки (M. E. Z.) значить ся Mitteleuropäische Zeit. Час сей обовязує на всїх зелїзницях в слїдуючих краях: Бавария, Віртемберґ, Баден, Альзация і Льотаринґія, Люксембур, Австро-Угорщина, Швеция, Босна, Сербія і західна Туреччина (шлях солуньской зелїзниці).

Для подорожних річ се догідна, бо хто в Сучаві наставить свій годинник на 12 годину, то аж до Мецу не потребує єго реґулювати. Для служби зелїзничої се також добре, а може ще й для купців, що мають дїло з зелїзницями. Але для широких мас людий сей розклад часу показав ся непрактичним і мимо того, що в першій хвили многі міста позаводили у себе час середно-европейский або нормальний, по кількох місяцях практики вернули назад до свого давного місцевого часу.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ГАЛИЦКИЙ КРЕДИТОВИИ БАНК

принимає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4½% на рік.

7

Інсерати

(„оповіщеня приватні") до „Ґазети Львівскої", „Народної Часописи", і всїх инших часописий принимає виключно ново отворена „Аґенция дневників і оголошень" в пасажу Гавсмана ч. 9. Аґенция ся принимає також пренумерату на всї дневники краєві і заграничні.

КОЖДА ПАНІ

котра лиш зажадає, одержить безплатно оказове число „**MÓD PARYSKICH**" найлїпшого і найдешевшого письма для жінок, містячого великі таблиці крою і гафтів, додатки повістий і нот.

Пренумерата „**MÓD PARYSKICH**" виносить квартально 1 злр., піврічно 2 злр., річно 4 злр. Пренумерату належить присилати до Адміністрациї „**MÓD PARYSKICH**" у Львові, ул. Личаківска ч. 27 або до Аґенциї дневників С. СОКОЛОВСКОГО Львів Пасаж Гавсмана ч. 9.

„MODY PARYSKIE"

ДЛЯ НАШИХ ПАНЬ!

Найдешевше і найгарнїйше письмо для жінок, заосмотрене великими таблицями крою і гафтів, додатками повістий і нот, коштує:

квартально . . 1 злр.
піврічно . . . 2 злр.
річно . . . . . 4 злр.

Пренумерату належить присилати до Адміністрациї „Mód Paryskich" у Львові улиця **Личаківска ч. 27** або до

Аґенциї дневників С. СОКОЛОВСКОГО

Пасаж Гавсмана ч. 9.

Числа оказові висилає ся на жаданє безплатно.

Ново отворена Агенция дневників і оголошень

Пасаж Гавсмана ч. 9,

принимає оголошеня до всїх дневників

і також пренумерату на всї часописи краєві і заграничні.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).